

שימוש ברצועת תפילין במיצג אומנותי

שאלה

במסגרת מיצג שאני עושה באומנות, אני רוצה רוצה לשתמש ברצועת תפילין עם כיתוב עליה. מדובר ברצועה אמיתית של תפילין. האם מותר לעשות את זה?

תשובה

ראשית, יש לציין שאם היה מדובר ברצועות שכבר השתמשו בהן לתפילין, לא היה אפשר להשתמש בהן למיצג שלך.

ביחס לרצועות חדשות: אילו היה מדובר בשאלה מראש, נראה שהיה מן הראוי שלא להשתמש ברצועות של תפילין ממש. כיוון שאת כותבת עליהן דברי חול. אך כיוון שהמיצג כבר היה קיים, והשאלה היא אם להוריד אותו מהתצוגה או לא, הרי שאין צורך להוריד את המיצג, בהסתמך על שיטת רוב הראשונים. עוד נקודה משמעותית שכדאי לקחת מהשאלה הזו היא, שמומלץ מאוד לא להשתמש בדברים שהם תשמישי מצווה או תשמישי קדושה, כחומרי גלם ביצירה אומנותית. אם כבר מתכננים לעשות זאת, יש להתייעץ עם רב לפני שעושים זאת.

נימוקים

בגמרא במסכת סנהדרין (דף מ:): ישנו דיון לגבי אדם שהכין תכריכים למת, ובסוף לא השתמשו בהם לאותו מת. ברור שתכריכים של מת אסורים בהנאה, אך השאלה היא מה דין תכריכים שלא השתמשו בהם בפועל. להלכה 'הזמנה לאו מילתא', דהיינו שעצם הכנת התכריכים למת, אינה אוסרת אותם בהנאה כל זמן שלא השתמשו בהם למת בפועל. בגמרא (שם מח.) מבואר, שהוא הדין למי שהכין תיק לתפילין, שכל זמן שלא הניח בתוכו את התפילין, אין התיק הופך לתשמיש קדושה.

לפי זה, גם רצועות שהוכנו במיוחד לצורך תפילין, אינן הופכות לתשמישי קדושה כל זמן שלא השתמשו בהן בפועל. רק דברים שהם בגדר קדושה ממש, כגון הקלף שכותבים עליו את הפרשיות של התפילין, או העור המיועד להכנת הבתים עצמם, נהיים קדושים מעצם הכנתם, גם בלי שהשתמשו בהם בפועל, ולכן אסור לכתוב על קלף שכזה דברי חול (שולחן ערוך אורח חיים סימן מב סעיף ג, ומשנ"ב שם סעיף קטן יח).

ואמנם, לדעת רש"י, גם ברצועות עצמן, מקום הקשר ברצועות נחשב כקדושה עצמה, ולפי שיטתו גם הרצועות מתקדשות מעצם העיבוד לשם תפילין. אבל בביאור הלכה (שם ד"ה לגוף הקדושה) כתב, שרוב הראשונים חולקים על רש"י. למעשה מסיק בביאור הלכה שם, שלכתחילה ראוי להחמיר שרצועות התפילין מתקדשות גם בלי שקושרים אותן לתפילין. אבל בשעת הדחק ניתן להקל בזה.